

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 21 päivänä tammikuuta 2014

22/2014

Laki

auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä

Annettu Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2014

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Auktorisointi

Teollisoikeudellisia toimeksiantoja hoitava asiamies voidaan auktorisoida siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Asiamiestutkinto

Teollisoikeusasiamieslautakunta järjestää asiamiestutkinnon, joka koostuu:

1) yhteisestä osasta, jossa on teollisoikeusjärjestelmää ja asiamiestoiminnan eettisyyttä koskevat erilliset osa-alueet;

2) teollisoikeuskohtaisesta osasta, jossa on patenttioikeutta, tavaramerkkioikeutta ja mallioikeutta koskevat valinnaiset osa-alueet.

Suoritetusta asiamiestutkinnosta annetaan todistus. Tarkempia säännöksiä asiamiestutkinnon järjestämisestä ja todistuksen sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Asiamiestutkintoon osallistuminen

Asiamiestutkintoon saa osallistua se, joka on hoitanut teollisoikeudellisia toimeksian-

toja vähintään vuoden ajan. Patenttioikeuden osa-alueen suorittavalta vaaditaan lisäksi ylempi korkeakoulututkinto tekniikan alalta tai muu soveltuva korkeakoulututkinto sekä tavaramerkkioikeuden tai mallioikeuden osa-alueen suorittavalta oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto tai muu soveltuva korkeakoulututkinto.

Teollisoikeusasiamieslautakunta voi myöntää erivapauden 1 momentissa säädetystä koulutusta koskevasta vaatimuksesta sille, joka on hoitanut teollisoikeudellisia toimeksiantoja vähintään viiden vuoden ajan ja suorittanut sellaisen tutkinnon, jota lautakunta pitää riittävänä osoittamaan hakijan tietomäärän.

4 §

Asiamiestutkintorekisteri

Teollisoikeusasiamieslautakunta pitää asiamiestutkintoon osallistuneista asiamiestutkintorekisteriä tutkintotietojen säilyttämistä sekä asiamiestutkintojärjestelmän toimivuuden seurantaa varten.

Asiamiestutkintorekisteriin tallennetaan tutkintoon osallistuneen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja osoite sekä tiedot tutkinnon nimestä, tuloksesta ja suorittamisajankohdasta. Tiedot säilytetään rekisterissä pysyvästi.

5 §

Kelpoisuusvaatimukset

Tässä laissa tarkoitetuksi auktorisoiduksi asiamieheksi kelpoinen on täysi-ikäinen henkilö, joka:

- 1) ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;
- 2) on luotettava; sekä
- 3) on suorittanut hyväksytysti 2 §:ssä tarkoitettun asiamiestutkinnon ja tutkinnon suorittamisesta on kulunut enintään kolme vuotta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla luotettavana ei pidetä sitä, joka on lainvoiman saaneella tuomiolla viimeisten viiden vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai viimeisten kolmen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, joka osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan auktorisoituna asiamiehenä. Henkilöä ei myöskään pidetä luotettavana, jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton auktorisoiduksi asiamieheksi.

6 §

Auktorisoinnin hakemis- ja myöntämismenettely

Jos hakija täyttää 5 §:ssä säädettyt kelpoisuusvaatimukset, teollisoikeusasiamieslautakunnan on myönnettävä auktorisointi. Auktorisointi myönnetään viideksi vuodeksi. Auktorisointia jatketaan viisi vuotta kerrallaan, jos hakija täyttää edelleen 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetty vaatimukset ja osoittaa auktorisoinnin voimassa ollessa toimineensa auktorisoidun asiamiehen tehtävissä.

Auktorisointia koskeva hakemus tehdään teollisoikeusasiamieslautakunnalle. Auktorisointia koskevaan hakemukseen on pyydettyessä liitettävä tarvittavat selvitykset siitä, että 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset täyttyvät. Auktorisoinnin jatkamista koskevassa ilmoituksessa on annettava selvitys siitä, että 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset täyttyvät edelleen. Ilmoitus on toimitettava teollisoikeusasiamieslautakunnalle aikaisintaan kuusi ja viimeistään kolme kuu-

kautta ennen kuin auktorisoinnin voimassaoloaika päättyy.

Auktorisoinnista annetaan todistus. Tarkeempia säännöksiä todistuksen sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Oikeus käyttää ammattinimikettä

Patenttiasiamiehen, tavaramerkkiasiamiehen, mallioikeusasiamiehen tai teollisoikeusasiamiehen ammattinimikettä saa käyttää vain 6 §:n mukaisesti auktorisoitu asiamies.

Patenttiasiamieheltä edellytetään, että hän on suorittanut 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun asiamiestutkinnon patenttioikeutta koskevan osa-alueen, tavaramerkkiasiamieheltä, että hän on suorittanut tavaramerkkioikeutta koskevan osa-alueen, mallioikeusasiamieheltä, että hän on suorittanut mallioikeutta koskevan osa-alueen sekä teollisoikeusasiamieheltä, että hän on suorittanut patenttioikeutta, tavaramerkkioikeutta ja mallioikeutta koskevat osa-alueet.

8 §

Hyvä asiamiestapa

Auktorisoidun asiamiehen tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut teollisoikeudelliset toimeksiannot sekä kaikessa toiminnassaan noudattaa hyvää asiamiestapaa. Auktorisoidun asiamiehen tulee erityisesti:

- 1) hoitaa saamansa toimeksiannot huolellisesti, täsmällisesti, tarpeellisella joutuisuudella sekä tarpeettomia kustannuksia aiheuttamatta;

- 2) ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan sekä seurata lainsäädännön kehitystä erityisesti niiden teollisoikeudellisten suojamuotojen osalta, joita hän hoitaa;

- 3) olla ottamatta vastaan tehtävää samassa asiassa kahdelta tai useammalta asiakkaalta ilman näiden suostumusta, jos asiakkaiden edut tai oikeudet asiassa ovat ristiriitaiset tai eturistiriidan mahdollisuus on ilmeinen.

Kuluttajan kannalta sopimattomasta tai hyvän tavan vastaisesta menettelystä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa.

9 §

Salassapitovelvollisuus

Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa luvottomasti ilmaista asiakkaansa sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liike- tai ammattisalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon. Auktorisoitu asiamies tai hänen avustajansa ei saa myöskään luvottomasti ilmaista muita tietoja, joita hän tehtävää hoitaessaan on saanut tietää asiakkaastaan.

10 §

Teollisoikeusasiamieslautakunta

Patentti- ja rekisterihallituksen yhteydessä toimii teollisoikeusasiamieslautakunta, joka on ratkaisutoiminnassaan riippumaton.

11 §

*Teollisoikeusasiamieslautakunnan
asettaminen ja kokoonpano*

Valtioneuvosto asettaa teollisoikeusasiamieslautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä vähintään viisi ja enintään yhdeksän muuta jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa koskevan esityksen tekee työ- ja elinkeinoministeriö Patentti- ja rekisterihallitusta kuultuaan. Kullakin jäsenellä on, puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta, henkilökohtainen varajäsen.

Teollisoikeusasiamieslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla teollisoikeusalaan hyvin perehtyneitä sekä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita siten, että ainakin toinen on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon.

Yhden teollisoikeusasiamieslautakunnan jäsenen ja hänen varajäsenensä tulee edustaa työ- ja elinkeinoministeriötä ja kahden jäsenen ja heidän varajäsentensä Patentti- ja rekisterihallitusta. Kahden jäsenen ja heidän varajäsentensä tulee olla tämän lain nojalla auktorisoituja asiamiehiä. Muiden jäsenten tulee olla teollisoikeusalaan perehtyneitä ja edustaa tasapuolisesti eri teollisoikeuksien asiantuntemusta.

Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa teollisoikeusasiamieslautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden perusteet.

12 §

*Asioiden käsittely
teollisoikeusasiamieslautakunnassa*

Teollisoikeusasiamieslautakunta on päätösvaltainen, kun läsnä ovat kokouksen puheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä. Päätökset lautakunnan kokouksessa tehdään yksinkertaisella enemmistöllä. Äänen jakautuessa tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Teollisoikeusasiamieslautakunta voi tehtäviensä hoitamista varten toimia yhtenä tai useampana jaostona. Tarkempia säännöksiä asioiden käsittelystä lautakunnassa voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Teollisoikeusasiamieslautakunnan puheenjohtajaan, jäseneseen ja toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

13 §

Valvontatehtävät

Teollisoikeusasiamieslautakunta valvoo, että auktorisoiduille asiamiehille tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia noudatetaan.

Auktorisoidun asiamiehen on salassapitovelvollisuuden estämättä pyynnöstä annettava teollisoikeusasiamieslautakunnalle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Auktorisoidun asiamiehen on viipymättä ilmoitettava teollisoikeuslautakunnalle auktorisoiduna asiamiehenä toimimisensa edellytyksissä tai muissa toimimiseen vaikuttavissa olosuhteissaan tapahtuneista olennaisista muutoksista.

14 §

Auktorisoinnin poistaminen

Teollisoikeusasiamieslautakunnan on poistettava auktorisointi, jos asiamies:

1) pyytää kirjallisesti auktorisoinnin poistamista;

2) ei ole ilmoittanut auktorisoinnin jatkamisesta 6 §:n 2 momentin mukaisesti; tai

3) ei ole suorittanut 19 §:n 2 momentissa säädettyä valvontamaksua kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun maksamatta jättämisestä on hänelle huomautettu.

Jos asiamiehen auktorisointi on poistettu 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla, auktorisointi voidaan palauttaa pyynnöstä edellyttäen, että hakija täyttää edelleen 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetyt vaatimukset. Auktorisoinnin palauttaminen tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa edellyttää lisäksi, että hakija toimii edelleen asiamiehen tehtävissä ja 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, että hakija on suorittanut erääntyneet valvontamaksut kolmen vuoden kuluessa siitä, kun auktorisointi poistettiin.

15 §

Varoitus ja huomautus

Teollisoikeusasiamieslautakunta voi antaa auktorisoidulle asiamiehelle varoituksen, jos tämä on:

1) huolimattomuudesta tai varomattomuudesta menetellyt tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti; tai

2) rikkonut velvollisuuksiaan auktorisointuna asiamiehenä.

Jos auktorisoidun asiamiehen 1 momentissa tarkoitettuun menettelyyn liittyy lieventäviä seikkoja, teollisoikeusasiamieslautakunta voi antaa hänelle huomautuksen.

16 §

Auktorisoinnin peruuttaminen

Teollisoikeusasiamieslautakunnan on peruutettava auktorisointi, jos asiamies:

1) menettelee 8 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissään epärehellisesti tai on muulla tavalla tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta menetellyt tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti;

2) on annetusta varoituksesta huolimatta toistuvasti rikkonut velvollisuuksiaan auktorisointuna asiamiehenä; tai

3) ei enää täytä 5 §:ssä säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia.

Jos 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu puute voidaan korjata, teollisoikeusasiamieslautakunnan on ennen auktorisoinnin peruuttamista koskevan päätöksen tekemistä asetettava asianomaiselle asiamiehelle määräaika korjata puute.

Auktorisoinnin peruuttamista koskevaa asiaa käsitellessään teollisoikeusasiamieslautakunta voi antaa auktorisoidulle asiamiehelle varoituksen tai huomautuksen, jos auktorisoinnin peruuttamisen edellytykset eivät täyty, mutta asiamiehen menettely on moitittavaa 15 §:n nojalla.

Jos auktorisointi on peruutettu 1 momentin nojalla, uusi auktorisointi voidaan myöntää kun hakija täyttää 5 §:ssä säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Asiamiehelle, jonka auktorisointi on peruutettu 1 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla, ei kuitenkaan voida myöntää uutta auktorisointia ennen kuin kolme vuotta on kulunut siitä, kun peruuttamista koskeva päätös sai lainvoiman.

17 §

Rangaistussäännökset

Joka 7 §:n vastaisesti tahallaan käyttää ammattinimikettä patenttiasiamies, tavaramerkiasiamies, mallioikeusasiamies tai teollisoikeusasiamies, on tuomittava *auktorisoidun asiamiehen ammattinimikkeen luvattomasta käyttämisestä* sakkoon.

Rangaistus 9 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Tuomioistuimen on lähetettävä teollisoikeusasiamieslautakunnalle jäljennös 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun asiassa antamastaan päätöksestä.

18 §

Asiamiesrekisteri

Teollisoikeusasiamieslautakunta pitää auktorisoiduista asiamiehistä asiamiesrekisteriä näiden toiminnan valvontaa ja auktorisointien

jatkamista varten sekä sen varmistamiseksi, että teollisoikeudellisia palveluja tarvitsevat voivat varmistua voimassa olevista auktorisoinneista.

Asiamiesrekisteriin tallennetaan auktorisoidun asiamiehen nimi, henkilötunnus, kotikunta, osoite ja työosoite sekä tiedot hyväksytysti suoritetusta asiamiestutkinnosta tai -tutkinnoista ja suorittamisajankohdasta, auktorisoinnin myöntämisen ja jatkamisen ajankohdasta, 14 §:n 1 momentin nojalla tehdystä auktorisoinnin poistamisesta sekä auktorisoidulle asiamiehelle 15 tai 16 §:n nojalla määrätystä seuraamuksista. Tiedot säilytetään rekisterissä pysyvästi.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, teollisoikeusasiamieslautakunta voi sähköisen tietoverkon kautta julkaista tiedot auktorisoidun asiamiehen nimestä, kotikunnasta ja työosoitteesta. Tiedot on poistettava ilman aiheutonta viivästystä, jos auktorisointi on poistettu 14 §:n nojalla tai peruutettu lainvoiman saaneella päätöksellä. Auktorisoidulla asiamiehellä on kuitenkin oikeus kieltää häntä koskevien tietojen julkaiseminen.

19 §

Maksut

Asiamiestutkintoon osallistumisesta, asiamiestutkintorekisteriin ja asiamiesrekisteriin tehtävästä merkinnästä, auktorisoinnin myöntämisestä ja auktorisoinnin jatkamisesta tulee suorittaa maksu, jonka määräytymisperusteista säädetään patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1032/1992) ja sen nojalla annetuissa säädöksissä.

Patentti- ja rekisterihallituksella on lisäksi oikeus periä auktorisoiduilta asiamiehiltä 250 euron suuruinen valvontamaksu, jolla katetaan teollisoikeusasiamieslautakunnan toiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Valvontamaksu on suoritettava siltä vuodelta, jona asiamiehelle myönnetään tässä laissa tarkoitettu auktorisointi, sekä lisäksi jokaiselta kalenterivuodelta, jonka alkaessa hänen auktorisointinsa on voimassa.

20 §

Muutoksenhaku

Teollisoikeusasiamieslautakunnan tekemään päätökseen, jolla asiamiestutkintoon osallistuminen evätään, asiamiestutkinnon suorittaminen hylätään taikka 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu hakemus auktorisoinnin myöntämiseksi tai ilmoitus auktorisoinnin jatkamisesta hylätään, saa vaatia oikaisua mainitulta lautakunnalta siten kuin hallintolain (434/2003) 7 a luvussa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Patentti- ja rekisterihallituksen tekemään valvontamaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Patentti- ja rekisterihallitukselta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Sillä, jolle on 15 §:ssä tai 16 §:n 3 momentissa mainitusta syystä annettu varoitus tai huomautus, tai jonka auktorisointi on 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitusta syystä poistettu taikka 16 §:n 1 momentissa mainitusta syystä peruutettu, on oikeus valittaa päätöksestä markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

21 §

Tarkemmat määräykset

Tarkempia määräyksiä työskentelyn järjestämisestä teollisoikeusasiamieslautakunnassa voidaan antaa teollisoikeusasiamieslautakunnan puheenjohtajan vahvistamassa työjärjestyksessä.

22 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014.

Tällä lailla kumotaan patenttiasiamiehistä annettu laki (552/1967).

23 §

Siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 11 §:n 3 momentissa säädetään auktorisoituja asiamiehiä edustavien jäsenten nimeämisestä teollisoikeusasiamieslautakuntaan, asetettaessa ensimmäistä kertaa lautakuntaa, sen jäsenistä kahden tulee olla teollisoikeudellisia toimeksiantoja hoitavia henkilöitä ja edustaa tasapuolisesti eri teollisoikeuksien asiantuntemusta.

Luonnollinen henkilö, joka on tämän lain voimaan tullessa ollut merkittynä Patentti- ja rekisterihallituksen pitämään patenttiasiamiesrekisteriin, voidaan auktorisoida, vaikka hän ei ole suorittanut 2 §:ssä tarkoitettua asiamiestutkintoa. Auktorisoida voidaan myös luonnollinen henkilö, joka on hoitanut Patentti- ja rekisterihallituksen käsiteltäviin kuuluvia tavaramerkki- tai mallioikeusasioita vähintään kahden viimeksi ennen tämän lain voimaantuloa kuluneen vuoden ajan, vaikka

hän ei ole suorittanut 2 §:ssä tarkoitettua asiamiestutkintoa. Tässä momentissa tarkoitettua auktorisointia on haettava vuoden kuluessa lain voimaantulosta 6 §:n 2 momentissa säädettyä menettelyä noudattaen.

Myös luonnollinen henkilö, joka on hakenut patenttiasiamiesrekisteriin merkitsemistä viimeistään kolme kuukautta ennen tämän lain voimaantuloa, jonka hakemusta ei ole tämän lain voimaan tullessa vielä ratkaistu ja joka täyttää tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet rekisteröinnin edellytykset, voidaan auktorisoida, vaikka hän ei ole suorittanut 2 §:ssä tarkoitettua asiamiestutkintoa. Patentti- ja rekisterihallitukselle viimeisten kolmen tämän lain voimaantuloa edeltäneen kuukauden aikana tulleet patenttiasiamiesrekisteriin tehtävää merkintää koskevat hakemukset jätetään tutkittaviksi ottamatta.

Patentti- ja rekisterihallituksen pitämään patenttiasiamiesrekisteriin tämän lain voimaan tullessa merkittynä ollut luonnollinen henkilö saa, sen estämättä mitä 7 §:ssä säädetään, käyttää tämän lain voimaan tullessa käyttämäänsä ammattinimikettä yhden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta. Sama koskee sellaista tavaramerkkiasioita tai mallioikeusasioita hoitavaa luonnollista henkilöä, jonka palvelujen tarjonnassa tavaramerkkiasiamiehen tai mallioikeusasiamiehen ammattinimikkeen käyttö on vakiintunut.

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2014

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Työministeri Lauri Ihalainen